

8^ο Εκπαιδευτικό Σενάριο

Τίτλος

Ρήσος-Έκτορας: Είναι πραγματικά φίλοι;

Περίληψη

Σύμμαχος του Πριάμου κατά τη διάρκεια του Τρωικού Πολέμου, ο Ρήσος είχε στην κατοχή του άλογα λευκότερα από χιόνι και γρηγορότερα από άνεμο. Προσέτρεξε σε βοήθεια των Τρώων τον δέκατο χρόνο του πολέμου και στρατοπέδευσε έξω από τα τείχη της Τροίας. Το πρώτο βράδυ, όμως, μετά την άφιξη του δολοφονήθηκε μαζί με δώδεκα συντρόφους του από τον Οδυσσέα και τον Διομήδη.

Το σενάριο αυτό βασίζεται στη σκηνή στην οποία ο Έκτορας υποδέχεται τον Ρήσο, έτσιόπως την παραδίδει ο ποιητής στην ομώνυμη τραγωδία. Ο Έκτορας επιπλήττει τον Ρήσο που άργησε να εμφανιστεί για να βοηθήσει τους Τρώες, ενώ ο Ρήσος σπεύδει να απολογηθεί. Γιατί όμως άργησε να ανταποκριθεί στο αίτημα του Έκτορα; Μήπως δεν είναι πραγματικός φίλος ή μήπως δεν έχει τη δύναμη να πάρει μια απόφαση και να υποστηρίξει με αποφασιστικότητα τη θέση του;. Οι μαθητές καλούνται να διερευνήσουν τι σημαίνει για αυτούς πραγματική φιλία, τι προσφέρουν σε έναν φίλο και τι ζητούν από αυτόν. Δοκιμάζουν ακόμη τρόπους να λένε ΟΧΙ και τρόπους να απολογούνται. Τέλος καλούνται να διερευνήσουν τους δικούς τους “πόρους”, τους ανθρώπους στους οποίους μπορούν να απευθυνθούν για βοήθεια και το λεκτικό το οποίο θα χρησιμοποιήσουν.

Λέξεις κλειδιά

Φιλία, Αποφασιστικός τρόπος έκφρασης, Ζητάω βοήθεια, Απολογούμαι

Πίνακας Σύνοψης

Συνοπτικά

Θέμα

Δεξιότητες Επικοινωνίας:

Μαθαίνω να λέω ΟΧΙ

Μαθαίνω να απολογούμαι

Μαθαίνω να ζητάω Βοήθεια

Αυτογνωσία- Διαπραγμάτευση πεποιθήσεων:

“Δε θα είμαι αρεστός, αν πω όχι”

“Είναι ένδειξη αδυναμίας να ζητήσω βοήθεια”

Χρόνος προετοιμασίας

1 ώρα

Χρόνος δραστηριοτήτων

5 ώρες

Υλικά

Φωτοτυπίες με το κείμενο, Φωτοτυπίες με φόρμα Αγγελίας, Χαρτιά, Μολύβια

Μύθος

ΡΗΣΟΣ

Έκτορα, γέννημα αρχοντικό γενιάς αρχοντικής και βασιλιά
τούτης της χώρας, σε χαιρετώ! Με καθυστέρηση σου λέω το «χαίρε».
Χαίρομαι για τις νίκες σου και που έχεις το στρατόπεδό σου 390
κοντά στους πύργους του εχθρού. Ήρθα να σε βοηθήσω
να κατασκάψουμε τα τείχη και τα καράβια τους να κάψουμε.

ΕΚΤΟΡΑΣ

Γιε του θρακιώτη ποταμού Στρυμόνα και μιας από
τις γλυκόλαλες τις Μούσες, μ' αρέσει
πάντα να λέω την αλήθεια· δεν είμαι διπρόσωπος. 395
Εδώ και πολύ καιρό έπρεπε να είχες έρθει να συνδράμεις τούτη
δω τη γη και να μην αφήσεις των Αργείων το δόρυ το εχθρικό
την Τροία να καταστρέφει.

Και μην πεις πως δε σε καλέσαμε να έρθεις,
να συνδράμεις, να επισκεφτείς εμάς τους φίλους σου. 400

Κι αν δε στείλαμε αγγελιαφόρους και αυτή τη γερουσία των Φρυγώννα σε
παρακαλέσουν να υπερασπιστείς τούτη την πόλη!

Πόσα πλούσια δώρα κι αν δε σου προσφέραμε!
Βάρβαρος εσύ, βάρβαροι κι εμείς, είμαστε συγγενείς,
μα όσο εξαρτιόταν από σένα μας πρόδωσες στους Έλληνες. 405

Κι όμως εγώ με τούτο εδώ το χέρι εσένα, μικρό αρχηγό, σε
έκανα μεγάλο στους Θρακιώτες βασιλιά,
όταν γύρω απ' το Παγγαίο και των Παιόνων τη γη
έπεσα καταπάνω στους γενναιότερους των Θρακών
και τσάκισα τις ασπίδες τους. Τους υποδούλωσα 410
και στους παρέδωσα. Αυτή την ευεργεσία εσύ κλωτσώντας
φτάνεις με καθυστέρηση τους φίλους που υποφέρουν να βοηθήσεις.

Άλλοι, δίχως να είναι συγγενείς μας, βρίσκονται εδώ από καιρό·
κάποιοι από αυτούς σκοτωμένοι σκεπάζονται από τάφο,
απόδειξη πίστης μεγάλης προς την πόλη, 415
και άλλοι πάνοπλοι ή πάνω σε άρματα πολεμικά
υπομένουν καρτερικά τις παγωνιές και τα λιοπύρια και
δεν ξαπλώνουν, όπως εσύ, σε μαλακά στρωσίδιαπίνοντας
κρασιά και κάνοντας προπόσεις.

Αυτές τις κατηγορίες στις λέω ανοιχτά και κατά πρόσωπο, 420
για να καταλάβεις ότι ο Έκτορας είναι ειλικρινής.

ΡΗΣΟΣ

Τέτοιος είμαι κι εγώ. Ο λόγος μου ακολουθεί

δρόμο ευθύ· διπρόσωπος δεν είμαι.

Περισσότερο από εσένα εγώ βασανιζόμουν με λύπη μεγάλη 425

στην καρδιά που βρισκόμουν μακριά από τούτη εδώ τη γη.

Μα ένας λαός γειτονικός, οι Σκύθες, καθώς ετοιμαζόμουν

να ξεκινήσω για το Ίλιο, μου κήρυξαν τον πόλεμο. Είχα φτάσει στις ακτές του

Εύξεινου Πόντου, για να περάσω τους Θρακιώτες μου απέναντι.

Εκεί πότησε τη γη πηχτό ποτάμι αίμα, 430

χυμένο από τα δόρατα μαζί Σκυθών και Θρακιωτών.

Τέτοια συμφορά με εμπόδιζε στις Τροίας την πεδιάδα να περάσω, για να

έρθω σύμμαχος και βοηθός.

Αφού τους νίκησα και αιχμαλώτισα τα παιδιά τους

και όρισα φόρο ετήσιο στον θρόνο μου να φέρνουν, 435

ήρθα εδώ, περνώντας με τα πλοία μου το στενό και τις

άλλες περιοχές διασχίζοντας πεζός

κι ούτε έπινα, όπως εσύ με κατηγορείς, κρασιάκι

ούτε κοιμόμουν σε δώματα χρυσά.

Αλλά εγώ το ξέρω τι παγωμένες ριπές ανέμου, 440

τέτοιες που μαστιγώνουν το θρακικό πέλαγος και τη γη της Παιονίας,

υπέμεινα άγρυπνος, τυλιγμένος σ' αυτόν εδώ τον χιτώνα.

Έρχομαι αργά, μα είναι καιρός ακόμα.

Δέκα χρόνια παλεύεις δίχως αποτέλεσμα,

μέρα τη μέρα ρίχνοντας τα ζάρια του πολέμου 445

ενάντια στους Αργείους.

Όμως εμένα μου αρκεί το φως μιας μόνο μέρας,

για να γκρεμίσω τους πύργους των Αχαιών, να επιτεθώ στα καράβια και να

τους σκοτώσω. Και την επομένη αναχωρώ από το Ίλιο

για την πατρίδα μου, αφού στα βάσανά σου θα έχωβάλει τέλος. 450

Κανείς σας μη πιάσει στο χέρι του ασπίδα.

Εγώ, κι ας ήρθα αργά, θα συντρίψω με το δόρυ μουτους

αλαζόνες Αχαιούς.

[Ευριπίδης], *Ρήσος* 388-453

Παρέα με έναν ΜΥΘΟ!

Καλλιεργώντας την Κοινωνική και Συναισθηματική Νοημοσύνη των Παιδιών και των Εφήβων

*Ο Οδυσσεάς κλέβει τα άλογα του Ρήσο. Λεπτομέρεια από ερυθρόμορφο αγγείο,Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο
Νάπολης, περ. 360 π.Χ.*

© Public Domain / Wikimedia Commons

Δραστηριότητες

Όνομα της Δραστηριότητας	Διαδικασία	Χρόνος
<p>A. Προσχεδιασμένος Λόγος</p>	<p><i>ROLE-PLAY ΣΕ ΖΕΥΓΗ: Ο εκπαιδευτικός δίνει φωτοτυπημένο το κείμενο στους μαθητές. Αυτοί χωρίζονται σε ζεύγη. Καλούνται να αναγνωρίσουν τη βασική επιχειρηματολογία του Ρήσου και του Έκτορα και να αποδώσουν τη σκηνή με δικό τους αυθόρμητο λόγο. Πώς νιώθει ο Έκτορας; Πώς νιώθει ο Ρήσος;</i></p>	<p>40'</p>
<p>B. Σύνθεση Αγγελίας: Ο Ιδανικός Φίλος</p>	<p><i>ΣΥΝΘΕΣΗ ΑΓΓΕΛΙΑΣ: Ο Έκτορας έχει παράπονα από τον Ρήσο. Δεν αποδείχθηκε αξιόπιστος φίλος. Εσείς πώς οραματίζεστε τον ιδανικό φίλο; Γράψτε μια αγγελία για να αναζητήσετε τον ιδανικό φίλο. Γράψτε 3 χαρακτηριστικά που θα πρέπει να έχει και μην παραλείψετε να αναφέρετε 3 στοιχεία που μπορείτε να προσφέρετε εσείς σε αυτόν. Διαβάστε την αγγελία στην τάξη.</i></p>	<p>40'</p>
<p>Γ1. Role-Play (1): Ο Ρήσος αρνείται να συμμετάσχει στον πόλεμο <u>παθητικά ή επιθετικά.</u></p>	<p><i>ROLE-PLAY ΣΤΗΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ: Ο Ρήσος δέχεται πιέσεις από τον πρέσβη των Τρώων για να συμμετάσχει στον πόλεμο. Δεν ξέρει όμως πώς να αρνηθεί. Σε μια περίπτωση φέρεται παθητικά, δεν κατορθώνει να αρνηθεί με τρόπο ξεκάθαρο και αφήνει το θέμα σε εκκρεμότητα, ενώ στην άλλη εκφράζεται επιθετικά, προσβάλλοντας τον πρέσβη.</i></p> <p><i>Δύο ζεύγη μαθητών αναλαμβάνουν να αναπαραστήσουν τη σκηνή μπροστά στους συμμαθητές τους.</i></p> <p><i>ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ: Οι μαθητές συζητούν πώς νομίζουν πως ένιωσε το κάθε πρόσωπο σε κάθε σκηνή. Πόσο πιθανό είναι να διατηρηθούν οι καλές σχέσεις ανάμεσα στα δύο πρόσωπα μετά από αυτές τις σκηνές;</i></p>	<p>20'</p>
<p>Γ2. Role-Play (2): Ο Ρήσος αρνείται να συμμετάσχει στον πόλεμο <u>αποφασιστικά</u></p>	<p><i>ROLE-PLAY ΣΕ ΖΕΥΓΗ: Οι Τρώες έχουν γίνει πραγματικά πειστικοί. Πιέζουν τον Ρήσο να συμμετέχει σε έναν πόλεμο, στον οποίο δεν θέλει να συμμετέχει. Ο Ρήσος τώρα φέρεται πιο έξυπνα και αρνείται με τρόπο αποφασιστικό. Βοηθήστε τον Ρήσο να αρνηθεί καθώς οι Τρώες κλιμακώνουν την</i></p>	<p>15'</p>

	<p>πίεση. Στην πρώτη πρεσβεία ευγενικά. Στη δεύτερη πιο δυναμικά. Στην τρίτη ξεκαθαρίζοντας τα όριά του. Οιμαθητές χωρίζονται σε ζεύγη και εναλλάσσονται στον ρόλο του Ρήσου και του Πρέσβη.</p>	
<p>Γ3. Role-Play (3): Εξάσκηση στον αποφασιστικό τρόπο άρνησης</p>	<p>ROLE-PLAY ΣΕ ΖΕΥΓΗ: Σκεφτείτε τώρα εσείς μια συνθήκη στην οποία σας πίεσαν να κάνετε κάτι. Δοκιμάστε να αρνηθείτε με τρόπο <u>αποφασιστικό</u>:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Αρνηθείτε ξεκάθαρα και άμεσα. ● Εμπιστευθείτε το συναίσθημα και τις δικές σας αξίες. ● Θυμηθείτε ότι έχετε το δικαίωμα να ζητήσετε περισσότερες πληροφορίες και χρόνο πριν αποφασίσετε. ● Μην απολογείστε. ● Μην φοβηθείτε πως θα φανείτε δύστροπος ή εγωιστής. ● Θυμηθείτε ότι ακόμα και αν είχατε δεχθεί κάτι ανάλογο στο παρελθόν ή το είχατε υποσχεθεί έχετε δικαίωμα να αλλάξετε γνώμη. ● Θυμηθείτε ότι απλά αρνείστε ένα αίτημα, δεν απορρίπτετε τον φίλο σας. ● Σκεφτείτε εξάλλου πώς θα νιώσετε, αν ενδώσετε σε κάτι που δεν θέλετε. <p>Δοκιμάστε φράσεις όπως:</p> <p>Νιώθω ..., και σε παρακαλώ να...</p> <p>Θα προτιμούσα να αποφασίσω μόνος μου, για αυτό...Θέλω να μου φέρονται με σεβασμό, για αυτό ...</p>	<p>15'</p>
<p>Δ. Role-Play (4): Ο Ρήσος απολογείται</p>	<p>ROLE-PLAY: Ας κάνουμε μια άλλη υπόθεση: Ο Ρήσος δεσμευόταν από συμφωνίες με την Τροία και έπρεπε να ανταποκριθεί άμεσα στο αίτημα των Τρώων για βοήθεια, Ήρθε η ώρα να απολογηθεί, επειδή δεν βοήθησε όταν του ζητήθηκε. Ζητώντας συγγνώμη, εξηγούμε ακριβώς τι παραλείψαμε ή πού σφάλλαμε, για να δείξουμε ότι το συνειδητοποιήσαμε το λάθος μας.</p> <p>Δοκιμάστε φράσεις όπως:</p> <p>Σου ζητώ συγγνώμη επειδή...</p> <p>Δε θα επαναλάβω ..., επειδή...</p>	<p>40'</p>

<p>Ε. Ζητάω βοήθεια: Η παλάμη μου</p>	<p><i>Ο Έκτορας δεν δίστασε να ζητήσει βοήθεια, όταν το είχε ανάγκη. Ήταν μια πράξη σεβασμού προς τον εαυτό του και μια πράξη δύναμης και θάρρους.</i></p> <p><i>ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ: Εσείς από ποιον ζητάτε βοήθεια, όταν την έχετε ανάγκη; Υπάρχουν συγκεκριμένοι άνθρωποι για να σας βοηθήσουν σε συγκεκριμένες καταστάσεις στο σπίτι ή στο σχολείο; Τι φράσεις χρησιμοποιείτε; Κρατήστε σημειώσεις.</i></p> <p><i>ΑΤΟΜΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: Ζωγραφίστε μια παλάμη: Σε κάθε δάχτυλο γράψτε ένα πρόσωπο στο οποίο μπορείτε να ανατρέξετε για βοήθεια. Στο κέντρο της παλάμης γράψτε μερικές φράσεις με τις οποίες μπορείτε να ξεκινήσετε να μιλάτε, όταν χρειάζεστε βοήθεια.</i></p>	<p>40'</p>
--	--	------------

Σημειώσεις για τον εκπαιδευτικό

Φιλία

Οι φίλοι κάνουν τη ζωή μας πιο όμορφη. Μας υποστηρίζουν στις δύσκολες στιγμές, μας βοηθούν να εξελιχθούμε και να νιώθουμε καλά με τον εαυτό μας. Για να έχουμε καλούς φίλους πρέπει και εμείς να είμαστε καλοί φίλοι. Οι καλοί φίλοι ακούν ο ένας τον άλλο, υποστηρίζουν και ενθαρρύνουν ο ένας τον άλλο, φροντίζουν και εκτιμούν ο ένας τον άλλο. Οι καλοί φίλοι ακούν με προσοχή, περιλαμβάνουν και άλλους στην παρέα τους, και δε θυμώνουν όταν ο φίλος τους περνάει χρόνο με κάποιον τρίτο. Μια από τις σημαντικότερες ποιότητες ενός φίλου είναι ότι μας αποδέχεται όπως είμαστε, είναι αξιόπιστος και εχέμυθος. Κάποιοι πιστεύουν ότι για να είσαι καλός φίλος, πρέπει πρώτα να είσαι καλός φίλος με τον εαυτό σου, καθώς όσο περισσότερο γνωρίζουμε και αγαπάμε τον εαυτό μας, τόσο πιο εύκολα θα βρούμε φίλους που θα μας συμπεριφέρονται όπως επιθυμούμε. Πρέπει ακόμα να θυμόμαστε ότι είναι απολύτως υγιές να επιτρέπουμε στον φίλο μας να περνάει χρόνο με άλλους. Δεν είναι κακό να ζηλεύουμε, αλλά θα πρέπει να υπενθυμίζουμε στον εαυτό μας ότι αν κάποιος απομακρυνθεί λίγο από εμάς δε σημαίνει ότι δεν ενδιαφέρεται για εμάς ή ότι έκανε κάτι κακό. Επίσης, δεν είναι κακό να διαφωνούμε με τους φίλους μας και θα πρέπει να περιμένουμε ότι και φίλοι μας θα κάνουν λάθη, όπως και εμείς. Σε κάθε περίπτωση τα συναισθήματά μας μπορούν να μας καθοδηγήσουν σε σχέση με τις φιλίες μας. Νιώθουμε καλά και χαρούμενοι τον περισσότερο καιρό; Ή μήπως νιώθουμε απογοήτευση ή μοναξιά όταν είμαστε με κάποιον φίλο; Πρέπει να βρίσκουμε το θάρρος να αποκοπούμε από μια φιλία που δεν μας ικανοποιεί πια.

Μαθαίνοντας να λέω ΟΧΙ

Είναι απολύτως φυσιολογικό να θέλουμε να “ανήκουμε” και να είμαστε αρεστοί στους άλλους, και για το λόγο αυτό θα προτιμούσαμε να μην αρνούμαστε ό,τι μας ζητούν. Υπάρχουν περιπτώσεις που θέλουμε να αρνηθούμε κάτι που μας ζητούν οι άλλοι. Όταν μας ζητούν να κάνουμε κάτι που είναι παράτυπο, ενάντια στις πεποιθήσεις μας ή κάτι που μας προκαλεί δυσφορία ή για το οποίο δεν έχουμε χρόνο, έχουμε το δικαίωμα να αρνηθούμε. Κάποιοι άνθρωποι όμως, δυσκολεύονται να αρνηθούν, επειδή φοβούνται ότι θα δυσαρεστήσουν τον φίλο τους. Λέγοντας, όμως, ΟΧΙ προστατεύουμε τον εαυτό μας και τονώνουμε την πίστη μας σε αυτόν. Πρέπει να μάθουμε πώς να αρνούμαστε, χωρίς να προσβάλλουμε τον άλλο αλλά και χωρίς να του επιτρέπουμε να ελπίζει ότι θα ενδώσουμε, αν συνεχίζει να μας πιέζει. Πρέπει να δηλαδή να αρνούμαστε αποφασιστικά, και να μη φερόμαστε επιθετικά ή παθητικά. Πρέπει ακόμη, να βλέπουμε την κατάσταση στη σωστή της διάσταση. Όταν αρνούμαστε μια πρόταση ή ένα αίτημα, δεν απορρίπτουμε τον άλλο και αντίστοιχα όταν μας αρνείται κάποιος κάτι, δεν σημαίνει ότι παύει να μας συμπαθεί ή να μας αποδέχεται. Δεν είμαστε υποχρεωμένοι να ικανοποιούμε τις απαιτήσεις των άλλων και οι άλλοι δεν είναι υποχρεωμένοι να εκπληρώνουν κάθε επιθυμία μας. Είναι, λοιπόν, σημαντικό να δεχόμαστε και το δικαίωμα των άλλων να αρνούνται.

Πώς απολογούμαι;

Όλοι κάνουμε λάθη, επειδή, ακριβώς, είμαστε άνθρωποι. Μπορούμε όμως να επανορθώσουμε ζητώντας συγγνώμη από τον άνθρωπο που πληγώσαμε. Το να ζητήσουμε συγγνώμη δεν σημαίνει ότι παραδεχόμαστε ότι είμαστε κατώτεροι ή ότι ταπεινώνουμε τον εαυτό μας. Αντίθετα, απελευθερώνουμε τον εαυτό μας από δυσάρεστα συναισθήματα και δημιουργούμε τις προϋποθέσεις για μια αυθεντική σχέση με τον άλλο. Εάν ζητήσουμε

συγγνώμη για ένα λάθος που κάναμε, είναι πιθανό να αποκαταστήσουμε τη αξιοπιστία μας και να κερδίσουμε ξανά την εμπιστοσύνη του άλλου.

Όταν απολογούμαστε, καλό είναι να αναφέρουμε καθαρά τη φράση “συγγνώμη, επειδή...” και ποιο ακριβώς ήταν το λάθος μας, καθώς έτσι δείχνουμε ότι έχουμε συνειδητοποιήσει τη λανθασμένη συμπεριφορά μας, μετανιώνουμε για αυτήν και είμαστε σε θέση να αναλάβουμε την ευθύνη. Στη συνέχεια μπορούμε να προσφερθούμε να αποκαταστήσουμε τη βλάβη που προκάλεσαμε και να υποσχεθούμε ότι, στο βαθμό που περνάει από το χέρι μας, δε θα επαναλάβουμε το λάθος μας. Ζητώντας συγγνώμη, βοηθούμε και τον άλλο να διεργαστεί τα συναισθήματά του και να μην κατηγορεί τον εαυτό του για ό,τι συνέβη.

Ζητώντας βοήθεια

Το να ζητάμε βοήθεια σημαίνει ότι αντιμετωπίζουμε τον εαυτό μας ως ένα πρόσωπο σημαντικό, που αξίζει να του φέρονται με καλοσύνη και αξιοπρέπεια. Όταν αντιμετωπίζουμε ένα δύσκολο ή περίπλοκο πρόβλημα, πρέπει να αναζητήσουμε βοήθεια, καθώς όταν δε συζητάμε τα προβλήματα ή τις ανησυχίες μας αυτά διογκώνονται μέσα στο μυαλό μας.

Όταν ζητάμε βοήθεια, παραδεχόμαστε ότι δεν μπορούμε να τα καταφέρουμε σε ένα συγκεκριμένο καθήκον, μια δεδομένη στιγμή και φαινόμαστε ευάλωτοι. Αποκαλύπτοντας, όμως, την αδυναμία μας αυτή δείχνουμε εμπιστοσύνη στον άνθρωπο στον οποίο απευθυνόμαστε, ανοίγουμε μια δίοδο επικοινωνίας και είναι πιθανό να κερδίσουμε τη συμπάθειά του. Δείχνουμε, ακόμη, ότι έχουμε επίγνωση των δυνατοτήτων και των ορίων μας και είναι πιθανόν να εκπλαγούμε από την προθυμία και την ευγένεια με την οποία οι άλλοι θα ανταποκριθούν στο αίτημά μας.

Το παραπάνω Εκπαιδευτικό Σενάριο παρήχθη στο πλαίσιο του Ερευνητικού Προγράμματος «Μυθολογικές Διαδρομές στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη (Mythological Routes in Eastern Macedonia and Thrace) [MIS: 5047101], το οποίο υλοποιείται από το Ερευνητικό Κέντρο «Αθηνά» - Ερευνητικό Κέντρο Καινοτομίας στις Τεχνολογίες της Πληροφορίας, των Επικοινωνιών και της Γνώσης και το Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, επιχειρηματικότητα και καινοτομία», ΕΣΠΑ 2014-2020 – Ενίσχυση της Περιφερειακής Αριστείας, Ενίσχυση των Υποδομών Έρευνας και καινοτομίας, με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης).

